

[Úkol výuky filosofie na theologické fakultě]

Úkolem výuky filosofie na theologické fakultě není nahrazovat nedostatky (event. určité tématické absence) vlastní theologické práce, ale ani stát se jednou z pomocných theologických disciplín (jako je třeba hebrejská, řecká nebo latinská filologie, církevní historie nebo historie dogmatu, religionistika apod.), nýbrž vyjasňovat, do jaké míry je theologická práce podmíněna a ovlivňována užitými filosofickými prostředky, ať už si to theologové uvědomují či nikoli, a tím i napomáhat tomu, aby si to co možná nejvíc uvědomovali a věděli tak, co dělají, když theologicky myslí a pracují. Toto chápání předpokládá ovšem, že theologie není žádnou speciální vědeckou disciplínou, ba ani souborem několika takových speciálních disciplín, nýbrž že se mnohem více blíží a podobá filosofii zejména v tom, že nemůže nic vynechat a vypustit ze svého zájmu. (Proto např. zůstává úkolem theologie, aby alespoň v základních rysech (vy)budovala své theologické chápání a pojetí přirozenosti a přírody – v konfrontaci s přírodními vědami – nebo dějinnosti a dějin – v konfrontaci s tzv. humanitními obory; ale jejím úkolem je vždycky se také vymezovat vůči filosofii, s níž se chtíc nechtíc setkává v tom světě, v němž i ona musí pracovat, a také vůči starším filosofiím, kterých už mnohokrát podle svého výběru a rozhodnutí užila v minulosti, takže bez dobré znalosti oněch starých filosofií nelze ani dobře rozumět starším theologiím a dogmatickým formulím.). Právě proto každý opravdový a hluboký theolog musí být nejen na výši současné filosofie, ale musí dobře znát také některé významné filosofie (a filosofy) minulosti, a to nejen kvůli jakémusi „dobovému (myšlenkovému) pozadí“, nýbrž v nejvlastnějším theologickém zájmu, tj. v zájmu na theologii samé.

(Písek, 020620–1.)